

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput III. De sanctis viris, quorum doctrinam fuligo Semipelagiani erroris
aspersit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

atque inter Cassianum, Hilarium, Vincentium, aliosque Semipelagianos, doctos alioqui, sanctosque viros, necnon inter complures nullius falsæ doctrinæ suspectos, & sapientiâ præclaros, extare & eminere Chrysostomum,

Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

C A P U T III.

De sanctis viris, quorum doctrinam fuligo Semipelagiani erroris aspersit.

S U M M A R I U M.

1. Protestatio Authoris.	12. Ex scriptis illius.
2. Cassianus fuit Semipelagianus.	13. 14. 15. & 16. Solvuntur Objectiones.
3. 4. 5. & 6. Solvuntur Objectiones.	17. Quid sentiendum de S. Hilario.
7. Item Semipelagianismo fuit imbutus Faustus Reinenfis.	18. 19. 20. & 21. Solvuntur Objectiones.
8. Id ulterius declaratur.	22. Et utrum hunc errorem deposuerit S. Hilarius.
9. Eodem errore fuit imbutus Vincentius Lirinensis.	23. Opinio Authoris.
10. Quod probatur ulterius.	24. Gennadius ad Semipelagianos declinavit.
11. Ac declaratur.	25. 26. 27. & 28. Rejiciuntur Objectiones.
	29. Appendix brevis.

1.
Protestatio
Authoris.

PRÆMITTENDUM est nihil derogare sanctitati ac virtuti eorum, qui ante exploratam circa prævenientis gratiæ auxilium veterum traditionem, expressasque definitiones Romanorum Pontificum, aut Sanctorum Conciliorum, profundissimas gratiæ ac libertatis questiones aut ignorarunt, aut non exacte explicaverunt: aut proprio indulgentes ingenio fallaci sensu, quod cuiusvis hominis est, quædam verba fuerunt interpretati. S. enim Prosper Semipelagianos Massilienses in Epistola ad Augustinum servos Dei, ac tales, qui vitæ meritis cæteros antecellerent, spiritualium studiorum viros, claros egregiosque in omnium virtutum studio, & in cæteris Augustinianæ admiratores, sectatoresque doctrinæ appellat. Hilarius etiam illos summa cum laude commemorat, & scribit illos, hoc excepto, quod pertinet ad initium fidei, in factis & dictis omnibus Augustini sanctitatem fuisse admiratos. Dum ergo illos Semipelagianos dixerō, non illorum personam me accusaturum declaro, non mentis pervicaciam, non voluntarium errorem, sed solam falsitatem doctrinæ, qualem in suis quoque scriptis ante Episcopatum editis S. Augustinus deprehendit, & qualem Vasquesius absque ulla Sanctorum injuria suspicatus est in Chrysostomo, & in Marco Eremita. Quare si forte nobis vel excidit hætenus, vel in posterum desuet verbum aliquod contumeliosum, quod è pectore nostro utinam non erumpat; sancte profiteamur dogmata nos averfari, non Auctores; quemadmodum

R. P. Bertz Theol. Tom. III.

ajebat Prosper in Pelagianæ pravitate reliquiis *non mediocris virulentia fibræ nutriri*, cum tamen, ut diximus, sanctitatem Massiliensium debitis laudibus celebraret. His vero præmissis sit.

PROPOSITIO I. Cassianus non potest à Semipelagianismo excusari.

Probatur 1. Testimonio Isidori Pelusiota Cassiani condiscipuli, qui Epist. 309. loquacem & temerariam appellat, & doctrinæ S. Augustini impugnatorem: ex Adone Viennensi, qui in Chronicis ad annum 425. scribit: *Opera illius à Catholicis cautissime legenda, maxime de libero arbitrio & gratia*; addit errores illius non ad plenum purgare potuisse, cum vellet, Cassiodorum Senatorem Ravennatensem: ex Cassiodoro ipso scribente cap. 29. Divinarum institutionum Cassianum purgatum ab erroribus etiam à Victore Martyritano: ex Thoma Braduardino, qui lib. 2. de causa Dei cap. 4. Cassiani sententias appellat *Hæreticas, & Pelagiano veneno prægnantes*: ex parente Ecclesiasticorum Annalium, qui ad annum 433. scribit certo falli, qui Cassianum credunt fuisse *omni ex parte catholicum*. His contentiunt omnes fere Scriptores. Non ergo absque magna testimoniorum auctoritate Semipelagianismi Cassianus insinuitur.

II. Probatur ex quo in S. Officio Generalis Inquisitionis Hispaniæ damnata fuit hæc propositio Thomæ de Ituren. *Cassianus non fuit Semipelagianus*. Vide Gonzales contro. iv. art. 9. III. Probatur quoniam S. Prosper adversus Semipelagianos

2.
Cassianus fuit
Semipelagianus.

T

gianoq

gianos fidem catholicam egregie defendit. Illum his verbis commendat in Martyrologio Romana Ecclesia, *Eruditione & pietate insignis adversus Pelagianos pro fide catholica strenue decertavit*. Illius opera dicuntur à Gelasio in Concilio Romano *custodienda & recipienda*. Ex illius & Augustini scriptis fabricati sunt Canones Synodi 11. Arausicanæ. Ipse autem Prosper suum maxime studium contulit in refellendo Cassiano. Editum adversus hunc librum contra Collatorem, constat ex titulo, constat ex Cassiani verbis passim in hoc libro productis, constat ex cap. 2. ejusdem Operis, constat ex antiquissimo Corbejensi Codice præferente hunc titulum: *Liber S. Prosperi pro Prædicatoribus Gratia contra librum Cassiani Presbyteri, qui prænotatur De protectione Dei*. Hæc est Collatio 13. habita cum Abbate Chæremone. Quod autem Antonius Boucat respondet in hæc Collatione non esse sensum Cassiani, ab eoque historice referri sententiam Chæremonis, refelletur infra ipsius Prosperi expressissimis verbis. IV. Probatur ex decreto Gelasii, qui statim post recepta Opuscula Prosperi ait, *Opuscula Cassiani Presbyteri Galliarum apocrypha*. Triplici autem sensu dicitur aliquis liber apocryphus, vel quod non sit auctoritatis divinæ & in Canone Scripturarum sanctarum, vel quod incertum habeat auctorem, vel quod doctrinam exhibeat non plane catholicam. Opuscula Cassiani nequeunt appellari apocrypha primo & secundo sensu; non primo, quoniam dicerentur apocrypha etiam opera Prosperi, aliorumque Sanctorum, quæ ibidem declarantur esse recipienda & custodienda: non secundo, propterea quod Auctoris, id est, ipsius Cassiani nomen apponitur. Sunt ergo Apocrypha eo quod doctrinam contineant non undequaque Catholicam. Hanc Gelasii Censuram impetere quidam volunt, non Collationes Cassiani, sed libros de Institutis Monachorum. Verum si id concedatur, quid inde? Profecto sequeretur hos quoque libros non esse immunes erroris, ut revera non esse demonstrat Norisius lib. 2. cap. 1. §. *Interim*. Neque est ulla ratione probabile Romanum Pontificem expungere reliquos Cassiani libros, non illum de Protectione refutatum à Prospero ibidem insignibus Gelasii laudibus celebrato. Ipsum vocabulum *Opuscula Cassiani* videtur appellare non omnia hujus Scriptoris Volumina, sed è grandioribus voluminibus ad refellendum excerpta. V. Probatur ipsius

Cassiani verbis. Qui posteaquam collat. xiiii. cap. 3. scripserat non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, quæ sane verba videntur esse catholica, sequenti cap. 9. venena spargens, *ut autem evidentius clareat* (inquit ille) *etiam per naturam bonum, quod beneficio Creatoris indultum est, nonnunquam bonarum voluntatum prodire principia, quæ tamen nisi à Domino dirigantur ad consummationem virtutum pervenire non possunt, Apostolus testis est dicens, Velle adjacet mihi, perficere autem bonum non inveni*. En manifeste Cassianus initium bonæ voluntatis à nobis esse autumat, exponens quæ dixerat tertio capite, intelligenda esse aut de gratia conditionis, qualis est facultas arbitrii, aut de eo quod accidit nonnunquam, & in portione, non in universitate bonorum. Ita animadvertit S. Prosper cap. 3. num. 8. atque ita nos demonstramus cap. xi. præcedentis prop. 3. Etiam Apostolicum testimonium explicat Prosper cap. 4. n. 14. dicendo, *Vox ista (Velle adjacet mihi) vocati est, & jam sub gratia constituti, scilicet, ut egomet explicavi in solutione objectionis*. Legantur reliqua capita memoratæ Collationis, nec non lib. xiii. de Institutis Monach. cap. 14. ubi docet, naturaliter inesse cuicque animæ virtutum semina beneficio Creatoris inserta, conatus humanos gratiam præcedere, divinamque misericordiam conferri laborantibus ac desudantibus, aliæque plura puri puti Semipelagianismi argumenta.

Objicit Antonius Boucat. Cassianus Collat. 3. cap. 4. sic loquitur: *Ex Deo quidem est, quoties inspiratio quadam immissa in cor nostrum nonnunquam etiam dormientes nos ad desiderium æternæ vitæ, & salutis exsuscitat*. Rursus Collat. xiiii. cap. 3. *Quibus manifeste colligitur, non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, qui nobis & initia bonæ voluntatis inspirat, &c.* Addit Boucat in resp. ad objectiones, S. Prosperum damnare in Cassiani Collatione non sensum ipsius Cassiani, sed Abbatis Chæremonis. Cum enim, inquit, sit liber Collationum Patrum, solummodo ad sensum auctoris Collationis, nusquam vero auctoris libri spectandus est.

Resp. Boucatum, ut in aliis pluribus, in defensione Cassiani nihil proferre, quam verba. Etenim verba deprompta ex cap. 4. Collationis tertiæ demonstrant Cassianum fateri gratiam in portione (inquit S. Prosper) quam negabat

3.
Solvitur Ob-
jectio prima.

in universitate vocatorum. Quid sibi vult adverbium illud *nonnunquam*? Neminem id puto ignorare. Nonnunquam ait Cassianus tam bene, quam bene alibi, *Nonnunquam etiam conatus bonae voluntatis vel exigit, vel expectat*. Quod profertur ex cap. 3. Collat. XIII. ita à Prospero retunditur cap. 2. num. 7. *Doctor Catholice, cur professionem tuam deseris? Cur ad fumosam falsitatis caliginem relicta serenissima veritatis luce devolveris?* Etenim Cassianus cap. 9. ut supra ostendimus, definitionem praecedentis cap. 3. ita explicat, ut omne donum descendat à Patre luminum, quatenus naturae bonum beneficio Creatoris indultum est, & nonnunquam in portione vocatorum gratia etiam dormientes exsuscitet. Hæc ubi adnotavit Prosper, inquit num. 10. *Post hæc concludit, quia etiam suis interdum motibus homo ad virtutum appetitus potest extendi, semper vero à Domino indigeat adjuvari*. Et ubi est quod regulari definitione præmissum est, non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, qui & incipit quæ bona sunt, & exequitur & consummat in nobis? Ecce hic etiam si bonis captis necessarium Dei fateris auxilium: ipsos tamen laudabiles motus, appetitusque virtutum, remota gratia Dei, nuda libertati adscribis arbitrii. Quod postremo loco positum est hac ratione refellitur. Si Prosper non redarguit sensum Cassiani, sed Abbatis Charemonis, si in Collationum libro nusquam sensum Scriptoris putas esse spectandum, cur Cassianum conaris defendere contorto textu verborum capitis tertii, quæ Charemonis erunt, te iudice, non Cassiani? Deinde ubi nam Cassianus quod ponit in ore Charemonis aut emollit, aut notat interjecta parenthesi, ne fallat lectorem? Rursus quomodo non loquitur Cassianus in proprio sensu, dum etiam libro de Institutis Monachorum duodecimo constantissime definit perfectionem sine gratia Dei à nemine consummari, sed primam gratiam præsto esse occasione sibi tantummodo, à nobis bonæ voluntatis oblata? Num Cassianus refert modo verba Charemonis? At declarat se hoc dicere, & seniorum sententia plane & constantissime definire. An libros de Institutis Monachorum & tu abjudicas Cassiano? At librorum illorum Auctor promissit Castori lib. 2. cap. 9. se Patrum Collationes literis mandaturum, ne dubitares diversos esse Scriptores. Postremo audias Divum Prosperum hæc capite 2. scribentem: *Igitur in libro, cujus prænotatio est = De*

R. P. Berti Theol. Tom. III.

Protectione Dei, = vir quidam sacerdotalis, qui disputandi usu inter eos, quibuscum degit excellit, Abbatem quemdam introducit de Gratia Dei, & de libero arbitrio differentem, cujus se per omnia probasse, ac suscepisse ostendit sententiam; ut jam non cum illo nobis sit negotium, qui forte tales opiniones suas aut negando refutaret, aut corrigendo dilueret; sed cum isto, qui ad instrumentum inimicorum gratiæ Dei talem studuit proferre doctrinam. En argumentationes recentioris hujus Theologi ab ipso Impugnatore Cassiani contritas. Sed Boucat contradicit sibi ipsi, cum supra art. 3. pag. 56. probet Semipelagianos non admisisse gratiam actualem ad initium fidei ex Collat. XIII. Cassiani, cap. 8. & II.

Objicies 2. cum aliis Apologisis. I. Collationes Cassiani à summis, sanctisque viris summopere commendantur, à D. Benedicto capite 24. Regulæ, à Joanne Climaco Gradu 4. Scalæ, à Petro Damiani lib. 5. Epist. cap. 19. ab aliis. II. Cassianus in Monasterio S. Victoris prope Massiliam tanquam Sanctus colitur, recondito ejus corpore in Crypta loculo marmoreo quatuor columnis suffulto, & capite incluso in theca argentea gemmis ornata, Celebratur etiam Sancti Cassiani festiva dies 10. Kal. Augusti solemnitate octavarum. III. Nunquam expresse in damnatione Semipelagianorum Cassianum invenimus nominatum.

Resp. ad 1. In his quæ spectant ad Religiosorum institutionem in Collationibus Cassiani multa reperi utilissima, Ideoque merito laudantur à prædictis summis sanctisque viris, nec non à Gregorio, Fulgentio, Dominico, Thoma Aquinate, cæterisque præditis discretionis judicio, & à palea triticum secermentibus. Ad 2. respondeo nonnullos de sanctitate Cassiani dubitare, eo quod S. Prosper illum accusare videatur hypocrisis & superbiæ, & in Congregat. de Auxiliis Clemens VIII. auctore P. Lemos lib. 1. de Auxiliis div. Grat. cap. 22. & Gonzales Controv. IV. art. 10. prohibuerit ne Cassiani reliquæ venerationi exhiberentur. At ego nolo Cassiani sanctitati detrahere, cum Gregorius Magnus lib. IV. Epist. 12. laudet Monasterium in honorem S. Cassiani consecratum, ut observat Pagius ad an. 433. n. XVIII. & quæ de illius sanctitate dicta sunt, arbitror esse verissima. Respondeo itaque nihil derogare sanctitati notam Semipelagianismi, ut præmonui initio hujus dissertationis: quare si Prosper carpit Cassianum

4. Objectio 2da

5. Rejicitur.

T 2

lianum acerbiori sermone, qualibet verborum asperitas doctrinam spectat, non Auctorem; vel aliquos alios Semipelagianos superbos forte & hypocritas, factos sanctitate Monachorum, quibuscum sentiebant, audaciores, sectatoresque pravitate doctrinæ, non probitatis atque virtutis. Clemens autem VIII. rejecerit reliquias Cassiani vel quia non constabat de illarum, ut inquit, *identitate*, vel quia non est privati hominis cultum Sanctorum, quos tales non declaravit Ecclesia Romana, ubique promovere; vel quia opportunum non erat ebullientibus controversiis de Gratia promovere existimationem Cassiani. Ad tertium respondeo personam Cassiani merito non fuisse damnatam, quoniam non errabat pervicacia cordis, sed ignorantia, & existimabat errorem suum procul abesse ab hæresi Pelagiana: unde Prosper cap. 3. scribit Collatorem nec cum hæreticis, nec cum Catholicis plenam habere concordiam; & num. 61. de ipso cæterisque Semipelagianis ait: *Quoniam tamen, dum adhuc non sunt à fraterna societate divisi, toleranda magis est intentio, quam desperanda correctio.* Si Augustinus percipit nomini, & personæ Pelagii antequam damnaretur, & reus fieret solemnis tergiversationis ac pertinaciæ: si nec Bajus à Pio V. in damnatione propositionum suarum, ut illius honori consuleretur, expresse nominatus est: quanto magis servandum id erat cum viris doctrina, & sanctitate conspicuis?

6.
Obiectio 3^{ia} S. Joannis Chrysostomi.
Refutatur.

Obicies 3. Cassianus fuit discipulus S. Joannis Chrysostomi. Si ergo doctrina Chrysostomi in materia de Gratia Catholica est; erit & Catholica doctrina Cassiani: = Resp. Isaac Habert, lib. 2. cap. 17. Cassianum à Joanne Chrysostomo expulsum fuisse ab Ecclesia Constantinopolitana, ubi Diaconi fungebatur officio. Nititur hæc opinio auctoritati Trithemii in Catalogo virorum illustrium, S. Antonini Florentinorum Archiepiscopi 2. p. Hist. tit. 10. cap. 10. §. 2. Sigeberti in Chronicis ad an. 425. & Vincentii Bellovacensis lib. 12. Speculi Hist. cap. 14. His non assentior, 1. quia Cardinalis Norisius principio lib. 2. Hist. Pelagianæ demonstrat ex lit. Innocentii ad Clerum C. P. Cassianum, & Germanum venisse Romam in causa Chrysostomi ab eodem Clero legatos. 1. Quia ex Historia Sozomeni & Nicephori constat Cassianum non à Chrysostomo, sed cum Chrysostomo fuisse Constantinopoli expulsum. 3. Quia ad finem usque vitæ Cassianus præceptoris sui Chrysostomi fuit studiosissimus, ut liquet ex dignis,

plenissimisque laudibus, quibus doctrinam ac sanctimoniam ejus exornat circa finem librorum de Incarnatione adversus Nestorium, ubi etiam testatur se à Chrysostomo habuisse institutionem & disciplinam, & referendum totum ad honorem magistri, quicquid putatur esse discipuli. Melius itaque respondebis, Cassianum aliquas sententias Chrysostomi, quæ prima specie videntur Semipelagianæ, non plane fuisse affectum.

PROPOSITIO II. Faustus Rejenfis Episcopus fuit revera Semipelagianorum imbutus errore.

Certissima est hæc propositio, & probatur I. Ex cap. *Sancta Romana*, in quo Faustii Opuscula rejiciuntur ut apocrypha. II. Ex epistola Hormisdæ ad Pontificem, ubi Pontifex pariter declarat scripta Faustii non esse recipienda. III. Ex Joanne Maxentio, quem Faustum egregie refutasse & pro Gratia Christi magno studio ac fervore decertasse testantur PP. Africani exules in Sardinia, & inter eos Fulgentius libro 1. de Veritate Prædestinat. Bellarminus de Scripturis Ecclesiasticis. Baronius ad an. 490. Vasquez 1. 2. disp. 199. can. 3. & Suarez Prolog. 5. de Grat. cap. 5. IV. Ex eodem Fulgentio, quem conscripsisse septem libros adversus Faustum, ejusque placita circa liberum arbitrium & gratiam, affirmat S. Isidorus Hispalensis in Catalogo Virorum illust. cap. 14. Syncellus in vita Fulg. cap. 28. & PP. Africani in Epist. Synodica ad Monachos Scythas, quæ legitur inter Opera Fulg. Tom. vi. Biblioth. PP. V. Ex S. Cæsario Arelatensi, quem adversus Faustum propugnasse Augustinianam doctrinam constat ex Ennodio Ticinensi apud Baronium ad annum 508. VI. Ex Petro Diacono, qui Tract. de Incarnat. & Gratia demonstrat Faustii doctrinam Ecclesiæ plurimum esse nocivam. VII. Ex his, quæ scripsimus de H. Prædestinat. lib. 6. cap. 14. ubi demonstratum est à Semipelagianis Defensores Gratiæ & Augustini discipulos tanquam Prædestinatos fuisse traductos, atque in hoc maxime Faustum intendisse ingenii sui nifus & molitiones. VIII. Ex Synodo Arausicana, quam præsertim contra Faustum fuisse celebratam constat ex Norisio lib. 2. cap. 23. IX. Ex libris Faustii de libero arbitrio: in quorum altero, cap. 6. docet in electione ad gratiam *obseruari merita*; Abelem divinis placuisse conspectibus *per insitum à Deo generatè bonum*, atque *per propria voluntatis affectum*; dari aliquam fidem per legem

7.
Item Semipelagianismus fuit imbutus Faustus Rejenfis.

legem inscriptam visceribus, ob quam bonum credulitatis non novellum est privilegium, sed vetustum; inter ipsamundi coalescentis exordia datam hominibus virtutem fidei, quoniam inspiravit Deus animæ notitiam suam. Capite quoque x. exemplo Gentilium nititur ostendere, per legem naturæ indiserete vigentem inter sensum cuiusque hominis inesse homini intellectum Dei pariter & cultum; ante munera Redemptoris circa rationabilem creaturam semper auctoris dona viguisse, à Conditorum quidem summo præscripta per naturam, sed per gratiam confirmanda; hoc nostrum esse, ut qui pro fragilitate idonei non sumus, querendi & pulsandi importunitate placeamus, perfectissima providentia hominem conditum ad sanctæ imaginis dignitatem laboribus & conditionibus explorare; vilesce gratiæ oblationem, nisi fuerit obedientiæ præmissa devotio; non esse in quo jucundetur benignitas largientis, si non prius explorata fuerit inquirentis aviditas. Hæc & alia permulta Faustus: ex quibus paret non admisisse gratiam Salvatoris nisi ad consummationem perfectionemque virtutis, ad initium vero sanctæ credulitatis tantummodo bona naturæ, & gratiam legis atque doctrinæ. Fuit ergo Semipelagianus, imo Semipelagianorum antesignanus & princeps, qualem haberi à plurimis liquet ex Notatione, & Indice expurgatorio Magistri S. Palatii præmissis Operibus Fausti Tom. VIII. Max. Biblioth. PP. pag. 523.

Revincitur ex dictis Sirmondus, qui in Hist. Prædestiniana Apologiam pro Fausto concinnavit. In qua primum ait Faustum accusatum à Joanne Maxentio infecto Eutychiana labe: cum Maxentius Orthodoxus fuerit, ut ostendam in libris de Incarnatione; nec solus, sed alii viri sanctissimi, Romanique Pontifices Fausti scripta tanquam Semipelagianismum olentia rejecerint. Addit Afros Patres Faustum infectatos, quoniam illorum menti infederat error Prædestinarianorum. At Commentum de Hæresi Prædestiniana rejectum est: & quamquam extitisset reapse; nequit tribui Africanis Patribus, maxime Fulgentio, qui & Faustum impugnavit, & circa libertatem & gratiam egregio volumine haud recta incedentem Monimum docuit, & emendavit. Denique negat Gelasium damnaße libros Fausti declarando esse apocryphos: quod repugnat literis Hormisdæ, ipsi decreto Gelasii, nec non testimoniis Sanctorum,

Quare sapientissime monuit Baronius Faustum in pluribus declarari hæreticum, nec purgari posse qualibet Apologia.

PROPOSITIO III. Vincentius Lirinensis fuit & ipse Semipelagianus dogmate imbutus.

Demonstrant hanc propositionem Cardinalis Norisus lib. 2. Hist. Pelag. cap. xi. Nat. Alexand. Tom. 5. H. E. pag. 53. Pagius in sua Critica ad an. 434. num. xv. alique viri eruditi pluribus argumentis. Quorum primum sit. Aliquis Vincentius fuit Semipelagianus, ut constat ex Opere Prosperi contra objectiones Vincentianas. Invenimus autem tres Vincentii nomine appellatos, Vincentium Lirinensem, Vincentium Victorem, & Vincentium Presbyterum, cujus meminit Gennadius cap. 80. de Viris illustribus. In ceteros posterorum ætatum de Vincentii nomine dictos nulla cadere potest suspicio. At objectionum Vincentianarum auctor non fuit Vincentius coævus Gennadio, & Canhoto, quippe qui floruit plusquam sexaginta annis post exciratos in Galliis Semipelagianorum tumultus, & post obitum Prosperi vita functi anno 457. vel ut contendit Philippus Labbé in notis ad Bell. 456. Etenim Vincentius iste, ut refert Gennadius eodem loco, legebat quasdam Expositiones suas sancto homini Dei Canhoto, qui Episcopatum non obtinuit nisi exacto, aut vertente anno 480. ac Gennadius scribebat circa annum 490. Nec Semipelagianismus exortus fuit extremis diebus Prosperi, sed jam ab anno 419. ut illum eliminaret, scripsit Augustinus de Præd. SS. & de Dono Persev. Vincentius ergo Presbyter non est Auctor prædictarum objectionum, quomodo male differunt Scriptor Præfat. ad Commonitorium Lirinensis, & Gonzales Controv. iv. pag. 233. Multo minus objectiones tribuendæ sunt Vincentio Victori, jam confutato libris Augustini anno 419. cui & Prosper, si redisset ille ad ingenium, exprobrasset vererem contumaciam, ac superbiam. Accedit post mortem Augustini nullos in Africa extitisse Semipelagianos, exortos contra complures in Galliis; ad quos coercendos Prosper vigilanter nervoseque stetit in acie Apostolica auctoritate munitus. Si ergo Semipelagianus obsectorum auctor non fuit Vincentius Presbyter, nec Vincentius Afer; quisnam ille fuit, nisi Vincentius Monachus Lirinensis?

9.
Eodem errore fuit imbutus Vincentius Lirinensis.

10.
Quod probatur ulterius.

Alterum argumentum est. Proprium erat Semipelagianorum Pelagium, Cœlestium, Julianum execrari; Augustinum autem hostem Pelagianorum infensissimum, quoniam & sibi adversabatur, insectari, ejusque doctrinam vel in quaestionem trahere, vel clam quasi cuniculis aggredi & oppugnare. Exempla sunt nobis libri Fausti, Cassiani, & Genadii; testimonia autem literæ Cœlestini, atque Opera Prosperi. Atqui Vincentius Lirinensis, uti redarguit Pelagianos cap. 3. 13. 34. & ultimo Commonitorii, ita Augustinum non curat omnino, neque vel semel commemorat, etiam si in refellendis Pelagianis illum celebrandi frequens oblata fuerit occasio. Agit ergo Lirinensis cæterorum Semipelagianorum more & modo, eodemque colore tinctus est. Legite Pagium ad annum 434. num. XIX.

11.
Ac declaratur.

Tertium argumentum desumitur ex libro Commonitorii, quem tamen doctrinæ plenum, & alias perutile judicamus. In eo libro Vincentius non uno indicio Semipelagianum se prodit. Primum Semipelagianorum erat decretum communem esse universis hominibus gratiam, dari illam quærentibus & pulsanibus, nec admittendam esse gratiam specialem, quam electis sacre literæ pollicentur. Hoc docet Vincentius Commonitorii cap. 37. *Audent* (inquit) *docere quod in Ecclesia sua, id est in Communionis suæ conventiculo magna ac specialis, ac plane personalis quædam sit Dei gratia, adeo ut sine ullo labore, sine ullo studio, sine ulla industria, etiam si nec petant, nec quærant, nec pulsant quicumque illi ad numerum suum pertinent, tamen ita divinitus dispensetur, ut angelicis electi manibus, nunquam possint offendere ad lapidem pedem suum.* Alterum Semipelagianorum assertum erat, quemadmodum manifestum est ex Epist. Prosperi, Augustinum in exponendis divinæ Prædestinationis mysterio & dono perseverantiæ excessisse modum, ac melius esse in illius mysterii altitudine servare silentium. Atqui hoc pariter docet Vincentius his verbis: *Sancti ejusdem viri memoriam tanquam sopitos jam cineres profana manu ventilant, & quæ silentio sepeliri oportebat rediviva opinione diffamant.* Addit hujus sancti viri erratum *nec approbandum esse, nec prodendum.* Hæc vero de quonam jam defuncto Patre dicta sunt, nisi forte de Augustino, quem Patrem Semipelagiani arbitrantur nec prodendum esse ob Augustiniani nominis ce-

britatem, nec approbandum ob novitatem doctrinæ? Cujus enim innovabatur memoria, atque, ut Vincentius scribit, cineres tunc temporis ventilabantur, nisi Augustini, quem Hilarius & Prosper acerrime propugnabant? *Fallor*, inquit Alexander, *nisi sit hæc veramens, verusque sensus Vincentii Lirinensis.* Præterea Semipelagiani doctrinam Augustini excipiebant in iis tantum libris, in quibus cum antiquis Patribus putabant concordare, & rejiciebant quæ scriperat de necessitate Gratiæ *ad initium sanctæ credulitatis.* Ea propter affirmabant Cœlestinum Papam postrema Augustini scripta nulla ratione probasse. Vincentius pariter Semipelagianis cæteris morem gerens: *Hic aliquis fortasse addubitet (inquit) quoniam sint illi, quos habere prohibeat liberum pro voluntate sermonem, vetustatis prædicatores, an novitatis inventores? Ipse (Cœlestinus) dicat, & dubitationem legentium ipse dissolvat.* Quibus contendit Vincentius, non esse corripiendos Massilienses approbatores antiquæ doctrinæ, sed Hilarium potius ac Prosperum novæ & recentioris propugnatores. Sed de hoc argumento videndus Norisius lib. 2. H. P. cap. XI. §. *Verum quanta arte.*

Postremum argumentum sit istud. 12. Cœlestinus adversus Semipelagianos de Ex scriptis trahentes Augustinianæ doctrinæ scripserat ad Episcopos Galliæ, *Desinat si ita res est, incesse novitas vetustatem.* Hæc verba Vincentius cap. 43. Commonitorii ita contra Hilarium & Prosperum detorquet. *Desinat*, inquit, *si ita res est, id est, si ita est, ut apud me quidam Urbes, & Provincias vestras criminantur, quod eas quibusdam novitatibus consentire noxia dissimulatione faciatis; desinat itaque, inquit, si ita res est, incesse novitas vetustatem.* Ergo hæc fuit beati Cœlestini beata sententia, non ut vetustas cessaret obruere novitatem; sed potius novitas desineret incesse vetustatem. Juvat hic nonnulla animadvertere cum Norisio in scrupulis Anonymi evulsis, Natali Alexandro citato loco, Claudio Frassen tom. 1. Scoti Acad. Tract. 2. aliisque viris doctissimis. Primum est, hæc Vincentii verba ferire Prosperum & Hilarium: hi enim soli ex Galliis ad Cœlestinum profecti erant illius contra Semipelagianos auctoritatem imploraturi; neque eo tempore alia diffidia suborta sunt, aut saltem non alia studuit Cœlestinus compefcere prædicta ad Antistites Gallia-

Galliarum Epistola. Deinde Vincentius carpit Hilarium & Prosperum tanquam criminatores, illos flocci faciendo his verbis, *ut quidam criminantur*; cum Caelestinus utriusque sollicitudinem iisdem literis commendaverit. Præterea cum Hilarius ac Prosper accusassent apud Caelestinum *nescio quos Presbyteros*, ut ibidem Summus Pontifex contestatur; Vincentius, quasi esset Semipelagianismus communis Gallorum fides, ait vocasse in crimen *Urbes, & Provincias*. Insuper trina repetitione illius parenthesis *si ita est*, suadere videtur aut illatam accusationem esse falsam, aut Caelestinum non habuisse delatoribus fidem. Denique ea conclusione, *Ergo hæc fuit Beati Caelestini beata sententia, &c.* satis ostendit Vincentium novitatem Augustinianæ doctrinæ non debere incessere perantiquam à Massiliensibus propugnatam; siquidem Semipelagiani Augustini discipulis objectabant istorum de Prædestinatione sententiam novam esse, & cum antiquorum Patrum doctrina pugnantem: quod manifestum est ex Epist. Beati Prosperi scribentis, *Contrarium putant Patrum opinioni & Ecclesiastico sensui quicquid de vocatione electorum secundum Dei propositum disputasti.*

13.
Solvitur 1ma
Obiectio.

Plura obijciunt contra Norisium Franciscus Macedo, & Bruno Neusser: sed omnia possunt ad quatuor capita revocari. Erit ergo primum pro Vincentio argumentum: Sententia quæ assertit Vincentium Lirinensem fuisse Semipelagianum nullum Auctorem habet, nisi Vossium, Norisium, & Lupum. = Resp. non esse postremos duos, & in iis quæ ad eruditionem spectant etiam Vossium, proletarios & populares, uti existimat personatus Neusserius; Macedo enim fatetur plures cum Norisio consentire circa Vincentii Semipelagianismum, quod tamen negat de Hilario Arelatensi, de quo proxima Propositione. At Norisius ad scrupulos Anonymi dissentit. 3. §. 2. demonstrat suam de Vincentio sententiam probari Garnerio dissentit. 1. cap. 6. Claudio Frassen Scoti Acad. Tract. 2. disp. 3. Altemio dissentit. 9. de Scriptis SS. Leonis & Prosperi, PP. Mauro-Benedictinis in App. Tom. x. Op. S. Aug. Thomassino dissentit. 13. in Synodos, Basilio Poncio, in priori parte Relect. de Grat. cap. 4. Atque si hi perpauci videntur, addimus Natalem Alexandrum & Pagium supra cit. Graveson Tom. 2. H. E. pag. 161. ipsum quoque Francolinum in suo Th. Tyro-

cinio pag. 130. Estne assertio nostra singularis, an inter Scriptores communior?

Secundum pro Vincentio argumentum est, illum non esse auctorem objectionum Vincentianarum. 1. Quia Vincentius Lirinensis fuit Pelagianorum infensissimus hostis. 2. Quia Commonitorii cap. 43. laudat summo opere Epistolam Caelestini contra Semipelagianos. 3. Quia objectiones illæ adeo absurdæ sunt, & insulsæ, ut moveant, inquit Macedo, vomam & camerinam; cum Lirinensis doctissimus fuerit, ac disertissimus. 4. Quia auctor illarum objectionum fuit Vincentius Presbyter, ut scribit Baronius, & Vasquez 1. p. disp. 91. cap. 8. n. 43. Respondetur Vincentii Semipelagianismum erumpere non solum ex objectionibus Vincentianis, verum etiam ex ejus Commonitorio. Illas autem objectiones non esse Lirinensis nullum ex his momentis evincit. Non primum, quia Semipelagiani omnes execrabantur Pelagianos, ut constat ex libro Prosperi contra collatorem, & ex ipso Fausto in libro 1. de lib. arbitrio: credebant enim Semipelagiani, *peccato primi hominis obnoxium nasci genus humanum, nec ab isto malo nisi per justitiam secundi hominis aliquem liberari*, inquit Augustinus cap. 1. de Præd. SS. Non secundum, quia Epistolam Caelestini, ut supra dictum est, Vincentius contra Hilarium & Prosperum miro artificio detorquet. Non tertium, quia in objectionibus, & in Commonitorio idem apparet ingenium. Non ultimum, quoniam Vincentius Presbyter floruit ætate Gennadii, & Prospero jam defuncto.

14.
Solvitur 2da
Obiectio.

Tertium argumentum petitur ex egregio Opere Commonitorii. Illud enim mirifice commendatur, ut demonstrat Macedo cap. 3. prioris Commentationis. Deinde falsum est in hoc Opere Vincentium loqui contradiscipulos Augustini, quos optime noverat à Caelestino singulari elogio condecoratos. Præterea verba illa Commonitorii *in conventiculo Ecclesiæ suæ* aperte significant aliquam Congregationem hæreticorum, non sectatores Augustinianæ doctrinæ. Rursus verba cap. 37. *Audent polliceri, & docere, &c.* explicari debent catholice, non in sensu Semipelagiano: quandoquidem in sententia quoque Augustiniana orandum & pulsandum est, ut specialem illam gratiam obtineamus. Resp. Commonitorium Vincentii utilissimum esse in iis, quæ pertinent ad doctrinam de Patrum tradi-

15.
Solvitur 3ta
Obiectio.

traditionibus, & usu earumdem: uti Collationes Cassiani perutiles sunt in iis, quæ spectant Monachorum institutionem, unde utrumque Opus suas laudes promeretur, hoc excepto quod Semipelagianismum instaurat. Existimabant Semipelagiani Augustinianam doctrinam approbatam à Cœlestino in superioribus libris, non vero in postremis, ubi Augustinus disputat de electione secundum propositum, & de necessitate gratiæ ad initium fidei: atque ita opinatus est Lirinenfis. Habebantur ab iisdem Semipelagianis assertores doctrinæ Augustinianæ, ut sæpenumero dictum est, Prædestinatiani atque inimici libertatis. Non ergo mirum si Vincentius illorum palæstram dixerit *conventiculum*. Laudata verba ex cap. 37. Commonitorii nequeunt habere Augustinianum sensum; in quo specialis gratia confertur aliquando etiam non quærentibus, nec pulsantibus: imo ut quæramus & pulsemus, est necessaria.

16.
Solvitur 4ta
Obiectio.

Ultimum argumentum petitur ex sanctitate Vincentii. Nam Vincentius scripsit post Cœlestini Epistolam, in qua Semipelagianismus aperte damnatus est. Id autem Vincentius vel ignorabat, vel non. Si non ignorabat, erat in eo hæresis pertinacia. Si ignorabat, jam erat hæc ignorantia vincibilis, ideoque à peccato non poterat eum excusare. Addit Macedo: Norisius negat Faustum, aliosque Semipelagianos potuisse excusari per ignorantiam invincibilem: quomodo ergo excusabitur Lirinenfis? Insuper Semipelagiani appellantur à Norisio *calumniatores*, *lupi*, & *hypocritæ*: non ergo adorandi sunt; neque enim sumus in Ægypto, ubi colebantur Lupi cum Anubi, & Api. Tandem Semipelagianismus jam damnatus erat cum hæresi Pelagiana; ut colligitur ex Augustino cap. 2. de Prædest. SS. Omnes itaque Semipelagiani erant hæretici, qualem fuisse Vincentium Lirinensem nemo affirmabit. Hæc & alia plura hujus generis Macedo in Comment. 2. pro S. Hilario Arelatensi, quæ etiam valida sunt pro Vincentio. — Resp. & nos Lirinensium Monachorum defendere sanctitatem, ut diximus in Prænotatione hujus Capituli. Ad primum tamen respondemus Vincentium, Hilarium, & Semipelagianos reliquos non ignorasse Epistolam Cœlestini, sed existimasse non omnia, quæ scripserat Augustinus, præsertim in postremis Operibus fuisse à Pontifice comprobata, maxime quod Capitula annexa Epi-

stolæ, in quibus Semipelagianismus aperte damnatur, non sunt Cœlestini. Ignorantiam in Semipelagianis dicimus fuisse vincibilem, quoniam poterant viri illi docti illam exuere diligentiori studio atque labore: negamus tamen non posse excusari ab hæresi; quoniam nec ignorantia vincibilis est peccatum, si sit eorum, quæ quis scire non tenetur, ut docet S. Thomas 1. 2. q. 76. art. 2. Videatur Norisius dissert. 3. ad Scrupulos Anonymi §. 3. Responsione vi. & vii. Ad 2. Resp. recte Norisium scribere Faustum non excusari per ignorantiam invincibilem, quoniam non fuit in Semipelagianis hæc ignorantia, ut male scripsit Ariaga in 1. P. disp. 36. num. xi. quippe ignorantia invincibilis ea est, quam nulla ratione possumus superare: excusantur autem complures Semipelagiani ignorantia vincibili eorum, quæ scire non tenebantur. Ad tertium dico fuisse inter Semipelagianos, qui doctrinam Augustini reprehendebant *non intelligendo*, & alios, qui eam rodebant *intelligere nolendo*, ut inquit Prosper in Præf. ad objecta Gallorum: illi, inter quos connumeramus Vincentium & Hilarium, appellantur à Prospero *Fratres, dilectores, & sancti*; & similiter dicuntur à Norisio lib. 2. cap. 5. alii autem calumniatores & hypocritæ erant, saltem verbotenus, atque in hoc Norisius loquitur cum eodem Prospero, cap. x. ejusdem libri. Legendus Scriptor Eminentissimus §. 2. cit. dissert. ad Scrupulos Anonymi Resp. 2. ubi consimilem objectionem exemplo Hieronymi, & Cyrilli, & eruditione plurimâ egregie refellit. Ad ultimum respondeo Semipelagianorum plures ignorasse sententiam suam fuisse in Pelagio damnatam, ignorantia tamen superius explicata. Enimvero S. P. Augustinus initio libri de Præd. SS. fatetur eos *plurimum à Pelagianorum errore discerni*; Prosper, ut dictum est Prop. 1. non denegat Cassianum esse Catholicum, quamquam implicite Semipelagianum dogma cohæret cum assertionem Pelagii, *Gratia Dei datur secundum merita nostra*. Semipelagianismus expresse damnatus est sub Felice IV. à Synodo Arausicana, atque, ut Norisius scribit lib. 2. cap. 27. ad hæc usque tempora *citra læsa fidei crimen* propugnabatur. Quare nulla injuria irrogatur sanctis viris, qui ante celebrationem illius Synodi dicuntur Semipelagianorum asseruisse sententias: quemadmodum eo loco demonstrat doctissimus Cardinalis auctoritate & exemplo.

PRO.

17.
Quid senti-
endum de
S. Hilario.

PROPOSITIO IV. Judicium de S. Hilario Arelatenſi connumerando inter Semipelagianos grave eſt, libratum, & verum.

Duo Noriſius de S. Hilario Arelatenſi affirmavit; unum, Semipelagianorum opinionibus adhæſiſſe, lib. 2. H. P. cap. 2. alterum neſcire ſe, an tandem aliquando errorem Hilarius abdicaverit, lib. 2. cap. 13. Quantum ad primum attinet, depugnant contra Noriſium præ cæteris Bruno Neuffer, & Macedo, ſed viri eruditi Noriſio ſubſcripſerunt fere omnes, ut affirmant Ballerini lib. 2. obſervat. cap. 1. Quantum vero ad ſecundum Ballerini ipſi eodem lib. cap. 8. poſt Tillemontium in vita S. Hilarii, & Pagium ad annum 445. putant certiffimum eſſe, quod Hilarius errorem ſuum depoſuerit. Itaque dico certum eſſe Hilarii Semipelagianiffimum, incertam abdicationem, & judicium Noriſianum bene ponderatum atque graviffimum. At primum demonſtratur ex Epiftola S. Proſperi hæc ad Auguſtinum ſcribentis: *Nam unum eorum præcipue auctoritatis, & ſpiritualium ſtudioſiorum virum, S. Hilarium Arelatenſem Episcopum ſciat Beatitudo tua admiratorem, ſectatoremque in aliis omnibus tuæ eſſe doctrine, & de hoc quod in querelam trahit, jam pridem apud ſanctitatem tuam ſenſum ſuum per literas velle conferre. Sed quia utrum hoc facturum, aut quo ſine ſit facturum, incertum eſt, &c.* Hoc teſtimonium adeo clarum eſt (inquit Nat. Alex. Tom. 5. H. E. pag. 52. cui ſubſcribunt Pagius ad annum 445, num. 18. Graveſon. Tom. 2. H. pag. 164. Tournely lib. 1. de Grat pag. 92.) adeo clarum eſt, ut nemo diſſicili poſſit, Hilarium Semipelagianorum errorum tinctum fuiſſe fuligine. Et revera in Epiftola Proſperi legendum non eſt pro Hilario *Honoratus*, ut quidam putabant, cum MSS. omnia, inquit PP. S. Mauri in notis ad Epift. Proſperi Tom. x. Op. S. Aug. Hilarium ferant. Neque Proſper intelligendus eſt de Hilario altero, qui una ſimul ſcripſit ad Auguſtinum; quoniam Hilarius iſte Laicum ſe nominat, & viciffim Auguſtinus cap. 1. de Prædeſt. SS. illum appellat Filium: ac præterea teſtatur ſe nihil de veritate ac doctrina S. Patris dubitare, ejuſque præſentia deliciis aliquando fuiſſe potitum Quæ nequeunt in Arelatenſem Episcopum convenire, inquit in notis ad Epiftol. Hilarii doctiffimi Mauro-Benedictini. Inſulſæ autem, atque ineptæ ſunt exclamationes Brunonis Neuffer in *R. P. Berti Theol. Tom. III.*

ſua pro S. Hilario Apologia ſcribentis, *Si eſt Hilarius admirator, & ſectator Auguſtini, quomodo Semipelagianus?* Digna ſane riſu argumentatio! quali Proſper dicat Hilarium ſectari in omnibus Auguſtinianam ſententiam, nec in quæſtionem trahere quæ S. Pater in libris poſterioribus diſputavit: quali de cæteris quoque Semipelagianis non conteſtetur Auguſtini ſanctitatem doctrinamque, hoc excepto quod ſpectat initium fidei, & electionem ſecundum propoſitum, *in factis ac dictis omnibus admirari*: quali demum Auguſtinus ipſe de Dono Perſ. cap. 21. ſuam non profiteatur Semipelagianis gratitudinem, quod ſin cæteris ſuamet placita amplecterentur. Cum itaque S. Proſper ſcribat Hilarium Episcopum Arelatenſem acceſſiſſe Semipelagianis, neque ſubſtituendus ſit Honoratus, neque Hilarius alter Auguſtini diſcipulus, & collega Proſperi, non Episcopus, ſed Laicus; de Semipelagianiffimo Arelatenſis addubitare non poſſumus.

Obijciunt Adverſarii 1. Noriſium nec unum pro ſua ſententia poſſe citare Auctorem. Sed nos jam aliquos, nec inſini ordinis, memoravimus. His addimus cum præclariffimo Auctore diſſert. 3. §. 3. ad Scrup. Anonymi, Theophilum Raynaudum de bonis, ac malis libris n. 581. & Thomaffinum ſuperiori §. laudatum. Accedit Lucas Holſtenius, & Sirmondus, de quibus ibidem Noriſius in reſponſione ad Appendixem ejusdem Operis; qui addit in Adventoria Uſſerium, P. Gabrielem de Henao, Chriſtianum Lupum, Gilbertum Maguinum, Sammarthanos fratres, & alios. Sed poſt apertiffimum teſtimonium S. Proſperi, neceſſe eſt cæteros numerare.

Secundo obijciunt, Hilarium Arelatenſem eſſe revera Auctorem Epiftolæ ad Auguſtinum ſcriptæ adverſus Maſſilienſes. 1. Quia S. Proſper affirmat Hilarium Arelatenſem velle cum Auguſtino ſenſum ſuum conferre per literas. 2. Quia Hilarius Arelatenſis jam Auguſtino notus erat, illum audierat in Africa, & ad eum ſcripſerat Siraculiſ Epiftolam, quæ nunc eſt inter Auguſtinianas 156. alias 83. Hæc autem omnia conveniunt Auctori Epiftolæ contra Semipelagianos. 3. Quia Auguſtinus reſpondens Proſpero nullam fecit Hilarii mentionem, ideoque noverat optime ingenuam ipſius fidem. — Reſp. hæc nullius eſſe momenti: liquet enim Auctorem prædictæ Epiftolæ fuiſſe Laicum, & etiam egiffe cum Proſpero, ut ſuis

18.
Obiectio
1ma rejici-
tur.

19.
Obiectio 2da
tollitur.

literis Augustino dogmata Massiliensium intimaret, quemadmodum nec in quaestione vocasse ullum Sancti Doctoris assertum: quæ omnia suis in literis proficitur. Quomodo ergo Prosper hunc appellat Episcopum? Quomodo scribit trahere in querelam Augustini nonnullas disputationes? Quomodo ignorare poterat num, vel quo animo esset ad Augustinum scripturus? Falluntur ergo impugnatores Norisii errore maximo, & falsitatem superaddunt falsitati. Enimvero Arelatenis admodum juvenis, ut scribit Eucherius, se recepit in Monasterium, nec invenitur fuisse unquam in Africa. Epistola etiam scripta ad Augustinum Syracusis non est Hilarii Arelatenis, imo fortassis nullius Hilarii, sed Hilari, ut ex vetustis Mss. observarunt Benedictini. Alterius tamen Hilarii esse minime denegamus. Arelatenis non meminit Augustinus, vel quia sanctum virum sui amatorem noluit aperte redarguere, vel quia ejus epistolam expectabat, quem scripturum, etsi dubitanter, præmonuit Beatus Prosper.

20.
Obiectio 3^{ia}
reprimatur.

Opponunt 3. S. Hilarius anno 429. nondum fuisse Episcopum Arelatensem; nam ex Parænetica Eucherii ad Valerianum colligitur Hilarium induisse Monachum Lirinensem, quando S. Petronius electus est Antistes Bononiensium, id est, anno 430. *Hilarius*, inquit Eucherius, *nuper, & in Italia nunc Antistes Petronius*; ambo ex illa plenissima, ut ajunt, *mundana potestatis sede unus in Religionis, alter in Sacerdotii nomen ascendit.* — Respondeo falsum esse, quod Hilarius electus non sit Episcopus Arelatenis an. 429. Manifestum quippe est Honoratum prædecessorem Hilarii subrogatum fuisse Patroclo anno 426. sedisse autem duobus annis, & in pace quievissse die 14. vel 15. aut 16. Januarii anno 429. ut constat ex Oratione funebri habita in laudem Honorati ab eodem Hilario. Statim vero, ac Hilarius interfuit morti ac parentalibus Honorati, infulus hujus obtinuit, ut constat ex vita Hilarii conscripta ab Honorato Massiliensi. Itaque verborum Eucherii sensus est, *Hilarius nuper Antistes Arelatenis, & Petronius nunc Episcopus in Italia, &c.* ita ut *nuper* non ad Monachatum Hilarii, sed ad dignitatem Episcopatus sit referendum. Quod animadverterat Norisius lib. 2. cap. 2. unde forte Macedo argumentum suffragatur est, dissimulata responsione. Cæterum Hilarius fuit in Monasterio Lirineni longe ante annum 430. & Eucherius ipse in libro de Laudibus Ere-

mi edito anno 428. meminit ipsius Hilarii jam Monachi Lirinenis, ut observat Pagius ad hunc an. num. 25.

Quarto loco obijciunt verba Augustini scribentis de Dono Persev. cap. 21. *Nunc facio libros, in quibus Opuscula mea retractanda suscepi.* At libros Retractat. juxta Norisium explevit S. Pater anno 427. ut docet cap. ultimo lib. 1. H. P. Ergo ante annum 428. quando certe Hilarius non erat Episcopus Arelatenis, Hilarius & Prosper contra Semipelagianos scripserant ad Augustinum. — Resp. S. Patri consilium fuisse non solum libros retractare, sed & Opuscula, & Epistolas, & Tractatus omnes judiciaria severitate recensere, ut ipse scribit in Prologo Retractionum. Expleverat ergo anno 427. duos Retractionum libros, sed retractanda susceperat opuscula alia, quod non potuit perficere à Juliano, & à Semipelagianis provocatus ad nova certamina. Quare nihil mirum si de Dono Persev. ait, *Nunc facio libros, in quibus Opuscula mea retractanda suscepi*: ubi etiam consulto scripsit *opuscula*, designando Conciones, & Epistolas nondum redactas ad judicium censoriæ severitatis. Reliqua Adversariorum argumenta aut soluta sunt Propositionibus præcedentibus, aut talia sunt, quæ aliam non merentur responsionem.

Demonstrandum jam est, non esse certum, quod Hilarius abdixerit dogmata Semipelagiana. Pagius, Tillemontius, & Ballerini fratres id probant ex antiquissimo Auctore vitæ S. Hilarii inter Opera S. Leonis pag. 913. ubi inducit Hilarium sic loquentem: *Cum ipse mundi principibus, cum quibus Apostolus describit bellum jube esse, confliximus, quod nulli deerit, quicumque ad beatitudinem celesti gratia præcedente, & industria subsequente voluerit pervenire.* Quæ verba (inquit Pagius) longe clariora sunt, quam quæ afferuntur, ut probetur novam adversus Sanctum Augustinum doctrinam initio fuisse secutum. At non ita est. Primo his verbis asseritur tantum necessitas prævenientis gratiæ ad operis perfectionem, & consecutionem beatitudinis: imo Semipelagiani omnes, aut plerique saltem, ut scribit alter Hilarius, fatebantur *ad nullum opus vel incipiendum, nedum perficiendum, quæquam sibi sufficere*: non ergo sufficit ad Semipelagianismum vitandum confiteri gratiam præcedentem, quæ perveniat ad beatitudinem quicumque voluerit.

Deinde,

21.
Obiectio 4ta
redarguitur.

22.
Et utrum
hunc erro-
rem depo-
suerit S. Hi-
larius.

Deinde, ut gratis detur, asseri prædictis verbis necessitatem prævenientis gratiæ etiam ad bonam voluntatem; neque hanc Semipelagiani negabant; ut constat ex verbis Prosperi in Epist. ad Augustinum, *Voluntates secundum suam phantasiam a gratia non negant esse præventas*: & ex ipso Augustino scribente de Prædest. SS. cap. 1. *Pervenerunt etiam, ut præveniri voluntates hominum Dei gratia fateantur*. Id vero quo sensu confiterentur Semipelagiani, dicam proximo capite v. Satis est nunc, prædicta Hilarii verba non esse adeo clara, ut eruditi viri judicarunt. Adde similia scripsisse aliquando Cassianum; non posse tamen à Semipelagianismo excusari, propterea quod licet fateretur non solum actum, verum etiam cogitationum à Deo esse principium, agnoscebat tamen sine gratia ante perfectam voluntatem laudabiles quosdam motus, & appetitus virtutum; ut ostendi Prop. I. Et denique nullus Semipelagianorum ad initium quoque hujusmodi appetitum negavit gratiam aut naturalis conditionis, aut legis & doctrinæ, etiam interioris; sed denegavit solum gratiam voluntatis, & operis, quam prædicta verba Hilarii Arelatenensis expresse non probant.

27.
Opinio Au-
thoris.

Attamen ob Hilarii sanctitatem firmissime teneo, quod si errorem suum novit, illum absque ulla hæsitacione deposuit. Quod ad credendum adducor primo ex Sancti viri emendatione, ubi cognovit, quæ male gesserat in causa Celidonii, acriter reprehensus à S. Leone Papa in Epistola ad Episcopos per Viennensem Provinciam constitutos. 2. Ex ipsa Epistola Prosperi exhibente nobis Hilarium, ut virum spiritualium studiorum, & cupidum conferendi cum Augustino per literas sensum suum; quod argumentum movit Gilbertum Maguinum, ut certo crederet Hilarium abdicasse Semipelagianos errores in Confut. Hist. Prædest. p. 2. cap. 2. Verum hæc probabilem fidem faciunt, non certam. Denique nullam pervicacis erroris suspicionem patitur S. Hilarii inculcata vita, & doctrina: obquam in Epitaphio Templi Arelatenensis merito dictus est

Gemma Sacerdotum, plebisque, orbisque Magister.

24.
Gennadius
ad Semipela-
gianos de-
clinavit.

PROPOSITIO V. Gennadius ad Semipelagianos declinavit.

Ita communiter Historici contra Franciscum Suarez. Et probatur quoniam Gennadius in lib. de viris illustribus R. P. Berti Theol. Tom. III.

finum, quem Anastasius Papa in Epist. ad Joan. Jerosolym. declarat à suis partibus alienum, cap. 17. *Doctorum Ecclesiæ partem non minimam, ejusque in vectivas ad utilitatem Ecclesiæ, auxiliante Domino scriptas autumat, non veritus appellare Hieronymum obrectatorem incitatum stimulo æmulationis, & vertentem stylum suum ad obloquium*. De Prospero pariter cap. 24. scribit: *Legi & librum adversus Opuscula sub persona Cassiani, quæ Ecclesiæ Dei salutaria probat, ille infamat nociva*. Contra Sancti Cassiani Opera magnifice laudat tum hoc loco, tum cap. 63. agens de Eucherio. Libros Faustii Semipelagianorum antesignani cap. 85. appellat *Opus egregium*. Denique etiam de Augustino scribit cap. 38. *Error illius sermone multo, ut dixi, contractus, luctu hostium exaggeratus necdum hæresis questionem dedit*. Quæ tamen à Gennadio dicta sunt in Augustinum injuriosa, non reperiuntur in pervetusto Codice Corbejensi, ut adnotavit doctissimus Mabillonius Tom. 2. Analect. cap. 44. Legatur Cardinalis Norisius lib. 2. cap. 16. & Appendicis cap. 4. Joannes Gonzalez Controv. IV. art. 14. Vossius H. P. lib. 1. cap. XI. Censura Lovaniensium, & admonit. PP. BB. præfixa Operi de Ecclesiasticis Dogmatibus, Baronius, Spondanus, Pagius, & Bellarminus de Script. Ecclesi. ad annum 490. &c.

Objicies 1. Gennadius lib. de Viris illustribus laudat Severum Sulpitium, quod ab errore Semipelagianorum resipuerit — Resp. hæc habere Gennadium: *In senectute sua à Pelagianis deceptus, & agnoscens loquacitatis culpam, silentium usque ad mortem tenuit*. A Semipelagianis damnabantur plura errorum portenta, quæ asseriebant Pelagiani, & magnum erat inter utrosque discrimen; ut constat ex dictis.

Ob. 2. In lib. de Eccl. dogmat. cap. 56. ait Gennadius: *Nullum credimus ad salutem, nisi Deo invitante venire, nullum nisi Deo auxiliante operari*: & cap. 21. *Initium salutis nostræ Deo miserante, & inspirante habere nos credimus*. — Resp. 1. cum Norisio lib. 2. cap. 16. & Pagio ad annum 490. num. 21. librum de Ecclesiasticis dogmatibus utique catholicam continere doctrinam, sed scriptum à Gennadio multo tempore post librum de Viris illustribus, & jam recensitis à Gelasio inter apocrypha Opusculis Cassiani & Faustii, quæ Gennadius tam impense laudaverat — Resp. 2. in illo Opere fuisse à Catholi-

U 2

eo

co Scriptore interposita nonnulla verba ob latentem hæresim Pelagianam, ut observarunt ex pluribus collatis mss. PP. Mauro-Benedictini. — Resp. 3. posse prædicta Gennadii verba accipi de aliquo gratiarum genere nec denegato à Pelagianis: quibuscum Auctorem hujus Operis convenire probant Doctores Lovanienses, ex quo nusquam meminerit peccati originalis, aut baptismatis infantium in remissionem peccatorum; cumque multos nominet hæreticos, nusquam meminerit Pelagii, aut prolati contra eum catholici dogmatis: idem confirmat Ecclesia Lugdunensis, cujus extat judicium de hoc libro Tom. IX. Biblioth. PP. Demonstrant alii conspersa Semipelagianismi semina in capite primo ac vicesimo, ubi docet vigere in homine lapso electionem ad quærendam salutem, cum aliis Semipelagianismi characteribus. Denique & respondetur addubitare plures, an Opus illud sit genuinum, editumque à Gennadio. Scimus Vossium cit. loco affirmare, quod in quibusdam Belgii Bibliothecis inscribitur aut Fulgentio, aut Isidoro, aut Gregorio Papæ. Antiqui Scholastici cum Magistro lib. 2. dist. 35. & lib. 4. dist. 12. tribuerunt illud Augustino, Benedictini in Append. Tomo VIII. Augustinianæ Paris. edit. notant à Trithemio lib. de Script. Eccl. & à Joanne Baleo Cent. 2. Scriptorum Britannia adscribi Alcuino: unde scite admodum, & caute eidem Operi hunc fecere titulum. *Liber Gennadio tributus.*

27. *Solvitur ob-
jectio 3^a.* Obijciunt 3. Gennadius cap. ult. de Viris ill. ait de se ipso; *Et opus de Fide mea misi ad Beatum Gelasium.* Quem textum ita legendum esse, non autem, *hoc opus, &c.* adnotarunt Vossius, Norisius, & Pagius. Loquitur ergo Gennadius de alio Opere, id est, de Eccles. Dogmatibus: non est autem probabile Gennadium ausum mittere librum infectum Semipelagianismo ad Pontificem, qui jam Semipelagianos reprobaverat. Ad hanc objectionem tenet prima, & postrema responsio præcedens. Atque etiam resp. optime emendatum ab eruditis viris textum Gennadii, cum certum sit librum de Viris ill. non esse opus de fide. Sed neque certum est Opus de fide Gennadii esse librum de Eccl. Dogmatibus: & multo minus est certum probatam fuisse à Gelasio fidem ipsius Gennadii. Is fertur scripsisse contra Pelagium libros, qui deperierunt. Hos misit fortasse ad Gelasium: atque, si divinare fas est, hos libros appellat Opus

de fide sua. Addo in pluribus Mss. & editis libris de Viris illustribus desiderari caput illud ultimum, in quo Gennadius loquitur de se ipso. Vide Tom. I. Op. S. Hieronymi vet. editionum.

Obijciunt ultimo: Quæ Gennadius scripsit de Cassiano & de Faustio, dicta ab eo fuerunt per ignorantiam facti: unde ex illorum laudibus nulla erroris nota potest inferri quantum spectat ad dogma — Resp. id minus esse credibile. Gennadius enim vixit paullo post Hilarium & Prosperum, qui ex Gallia Romam profecti Cœlestini literas ad Galliarum Antistites impetrarunt. In his literis Prosper & Hilarium à Pontifice magnopere laudantur, & redarguuntur Augustinianæ doctrinæ calumniatores. Id profecto non potuit Gennadius ignorare, nisi addat ignorantia crimem mendacii. Cap. enim 84. ait se legisse Prosperi contra Collatorem Opuscula: & si legisse verum est, viderit cap. 21. num. 58. Cœlestinum reprehendisse Cassianum, ademisse Massiliensibus libertatem male loquentiæ, & Augustini Opera celebri elogio probasse. Quare aut mentitur, & ista non legit; aut fusus in criminationem Prosperi, & in laudes Massiliensium non laboravit facti ignorantia. At sive ignarus hæc scripserit, sive malevolus; negari non potest plus æquo in Semipelagianos fuisse studiosum.

APPENDIX.

Quum ad salvandam rectam fidem & sanctitatem quorundam Semipelagianorum, necesse sit affirmare interpretatos fuisse Epistolam S. Cœlestini eo sensu, quod in ea approbata sit doctrina S. Augustini in Operibus scriptis adversus Pelagianos, non autem in postremis, quibus Semipelagianismus suffoditur; ne quis inferat minus valida esse argumenta, quæ pro nonnullis capitibus Augustinensis Scholæ petuntur ex libris de Correctione & Gratia, de Prædest. SS. & de Dono perseverantiæ, operæ pretium est refutare fallacem illam Semipelagianorum opinionem: quod præstat Augustini discipulus & defensor S. Prosper contra Collatorem cap. XXI. num. 59. *Maneat plane (inquit) maneat ista conditio, ut horum librorum novitas repudiata videatur, si in eadem causâ ejusdem viri dissentit antiquitas: & aut inutile, aut incongruum judicetur quod ab his, quæ contra Pelagianos condidit, dissonans invenitur.* Atque enumeratis Augustini adversus Pelagianos scriptis, subiungit Prosper: *Et si in omnibus ope-*

28. *Solvitur ob-
jectio 4^a.*

29. *Appendix
brevis.*

ribus, multisque aliis, quae enumerare longum est, idem doctrinae spiritus, eadem praedicationis forma praecessit; agnoscant calumniatores superfluo se obicere, quod bis libris non speciale neque discretum testimonium sit perhibitum, quorum in cunctis voluminibus norma laudatur. Apostolica enim Sedes quod à praecogni-

tis sibi non discrepat, cum praecognitis probat; Et quod iudicio jungit, laude non dividit. Caterum quo loco habuerint doctrinam Sancti Patris una cum Caelestino posteriores Pontifices, demonstratum est Tomo 1. in praefatione ad librum de Electione Sanctorum.

CAPUT IV.

Demonstratur contra Semipelagianos praevientis Gratiae ad initium Fidei necessitas.

SUMMARIUM.

1. Ratio hujus positionis.
2. Gratia Christi ad initium fidei necessaria est.
3. & 4. Demonstratur ulterius.
5. 6. 7. 8. & 9. Repelluntur Objectiones.

10. Quid dicendum de bonis operibus infidelium
11. Obiectio ultima Solvitur.

I.
Ratio hujus positionis.

ETSI potest quisque dogma Catholicum ex disputatis postremo capite de H. P. atque ex praecedentibus quatuor plenissime percipere, & propugnare; ne videamur tamen aut de Scholasticis dissidiis, aut de quaestionibus Critico-Historicis, quam de Polemicis ad fidem pertinentibus magis esse solliciti: volumus de Gratiae necessitate ad initium fidei hoc loco breviter pertractare. Ita Augustinus postquam Christi gratiam necessariam esse ad quodlibet opus salutare, & non dari secundum merita nostra plurimis operibus demonstraverat; Semipelagianos fidem ab operibus distinguentes, singulari Opere de Praedestinatione Sanctorum refutavit, quasi in compendium redactis, & ad suscitata à Massiliensibus quaestiones applicatis superiorum librorum argumentationibus. Ex eodem de Praedestinatione SS. libro, & ex Opere Prosperi adversus Collatorem, ubi occurrunt plura ad eliminandum Semipelagianismum perutilia, curabo praesertim totam dirimere controversiam. Pro qua sciendum est disputationem institui de Fide; prout ad salutem aeternam ordinatur. per quam Christiani sumus, & ad justificationem disponimur: nam ad fidem humanam, quā ab impiis, & infidelibus nemo discernitur, consensu omnium nullam gratiae opitulationem requirit, nisi illam, qua creati sumus cum participatione rationis.

2. PROPOSITIO. Gratia Christi ad initium fidei necessaria est.

Sacris literis, simulque Augustinianis argumentationibus primum evincitur 1. Apost. ad Rom. xi. v. 6. ait: Si autem gratia, jam non ex operibus; quo te-

stimonio probatur non dari gratiam secundum merita nostra: Atqui non receditur ab hac Pelagiana sententia, si non pertinet ad Dei gratiam quod credere coepimus, ut Augustinus docet de Praedest. Sanct. cap. 2. n. 3. Igitur quod credere incipiamus pertinet ad gratiam Dei. II. Idem Apost. ad Rom. xi. v. 35. inquit: Quis prior dedit illi, & retribuetur ei? Atqui si initium fidei nostrae ex nobis est, Initium fidei nostrae priores damus Deo, ut retribuatur nobis supplementum ejus, & si quid aliud fideliter poscimus, ait eodem cap. n. 4. Augustinus. Non est ergo duntaxat ex nobis initium fidei nostrae. III. Idem Apostolus in 1. ad Corinth. cap. 4. n. 7. habet: Quis enim te discernit? At si penes naturas arbitrii vires foret virtus credendi, uti S. Pater demonstrat eodem libro cap. 3. n. 7. usque ad cap. 5. num. 10. posset dicere homo inflatus adversus alterum, discernit me fides mea, justitia mea. Igitur credere penes naturales arbitrii vires non est. Vide etiam de lib. arb. cap. 7. num. 15. & quae nos disseruimus cap. praecedentis libri xii. Prop. prima. IV. Ita Apostolus loquitur ad Philip. 1. 29. Vobis donatum est pro Christo, non solum ut credatis in eum, verum etiam ut patiamini pro eo: Ad patiendum pro Christo requiritur gratia: Pariter ergo requiritur ad credendum in Christum: nam ut S. Pater ratiocinatur ibid. cap. 2. Utrumque ostendit Dei donum, quia utrumque dixit esse donatum. Nec ait, ut plenius, & perfectius credatis in eum, sed ut credatis. V. Ad Corinth. 1. cap. 7. 25. de se ipso ait Paulus, Misericordiam consecutus à Domino, ut sim fidelis: Sed,

U 3

Sed,